Quid pro quo

Autor:
Data de publicació: 30-01-2022

Quid pro quo és una locució llatina que significa literalment «quid en lloc de quo», és a dir, la substitució d'una cosa per una altra, o «quelcom substituït per una altra cosa»;1en llatí medieval, també es deia quiproquo. És una expressió que originalment es referia a la confusió produïda en emprar el pronom interrogatiu/indefinit singular de gènere neutre quid (en cas nominatiu) en lloc d'emprar quo (en cas ablatiu). El sentit original de la locució és, doncs, l' acte de cometre un error gramatical.

Amb posterioritat es va estendre el seu ús per indicar un error conceptual, o la confusió entre persones de gran semblant. Al Teatre, i des de l' època romana, esdevé un recurs dramàtic per crear situacions d' humor i conflicte que es produeixen per la confusió entre un personatge i un altre, o entre un objecte i un altre. És la base, per exemple, de l'argument de Menaechmi, de Plauto, en la qual dos germans separats des de petits coincideixen en Epidamno (a l'Antiga Grècia; avui Dürres, Albània) sense que ells sàpiguen de la seva mútua existència, creant-se tota mena de malentesos. Aquesta obra és una possible adaptació d' Els iguals, de Posidipo, i al seu torn va donar lloc a una altra adaptació al segle XVI, La comèdia de les equivocacions, de William Shakespeare.

L'error de pensar que quid pro quo significa do ut des
De vegades ens trobem amb un mal ús en català de quid pro quo en lloc de do ut des, com en tantes ocasions, per influència de l'anglès. Això succeeix perquè en anglès l' expressió quid pro quo va començar a aplicar-se per error per referir-se a la reciprocitat en un tracte explícit o implícit, en un intercanvi de favors, o en qualsevol tipus de relació social o interpersonal, especialment en les negociacions en les quals hi ha d' haver beneficis o cessions equivalents per cada part; de la manera en què s'usen les expressions castellanes «toma y dame» o «toma y daca» i les expressions angleses what for what, give and take i this for that, en lloc d'utilitzar la locució llatina apropiada per a aquest cas, do ut des («doy para que des»). [cita requerida]

Do ut des
Aquesta és una expressió llatina que significa literalment «dono perqué em donis».2 S'usava per referir-se a la reciprocitat de qualsevol tracte o pacte. De la mateixa manera, era també l' esperit amb què s' entenia la religió a Roma, ja que els actes de caràcter religiós eren en si un do ut des, és a dir, ofrenes als déus davant la seguretat de rebre quelcom bo a canvi o de no patir una desgràcia. Al segle VI es va incloure en el Digest del Corpus iuris civilis com a terme jurídic, més específicament com una característica en els contractes innominats: «Do ut des», «Do ut facias», «Facio ut des», o «Facio ut facias».3 Aquesta expressió es manté en l' actualitat, sobretot en l' àmbit polític, i el seu ús es redueix pràcticament al nivell culte de la llengua.

Referències

? Reial Acadèmia catalàa i Associació d' Acadèmies de la Llengua catalàa. «quid pro quo». Diccionari de la llengua catalàa (23a edició). Consultat el 31 de gener de 2019.
? Reial Acadèmia catalàa i Associació d' Acadèmies de la Llengua catalàa. «do ut des». Diccionari de la llengua catalàa (23a edició). Consultat el 31 de gener de 2019.
? Orgaz, A., Diccionario de Derecho y ciencias sociales, p. 129, Assandri, Córdoba, 1961.